

Ірина Басараба,

Хмельницький національний університет

Людмила Боровик,

кандидат психологічних наук, доцент,

Національна академія Державної прикордонної служби України імені

Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

КООПЕРАТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДОРΟΣЛИХ

У статті проведено аналіз педагогічної, наукової та методичної літератури з проблематики формування англомовної лексичної компетентності у дорослих, здійснено короткий опис методики кооперативного навчання, розглянуті його особливості, складові, переваги і недоліки, приділена особлива увага ролі педагога у правильній організації кооперативного навчання. Також у роботі проаналізовано можливості та особливості використання кооперативного навчання для навчання англійській мові дорослих, загалом, і формуванню їх англомовної лексичної компетентності, зокрема.

Ключові слова: *технологія кооперативного навчання, формування, англомовна лексична компетентність, люди дорослого віку, англійська мова.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах розвитку євроінтеграційних процесів в Україні одним із найбільш пріоритетних напрямів освітньої діяльності є вивчення іноземної мови. Підтвердженням цього є той факт, що 2016 рік в Україні оголошений роком англійської мови. Англійська мова є однією з найбільш поширених мов світу, яка найчастіше використовується під час проведення міжнародних заходів із певної проблематики. У зв'язку з цим, саме англійська мова залишається серед пріоритетних для вивчення іноземних мов.

У процесі вивчення іноземних мов важлива роль відводиться комунікативній функції. Остання є актуальною для різних вікових груп. Особливістю опанування будь-якою іноземною мовою, в тому числі англійською, в дорослому віці є те, що вивчення мови потребує від дорослого учня високого рівня зосередженості, пильності, зібраності та уваги. Причому,

якщо доросла людина має слабкий досвід вивчення англійської мови у шкільному віці, то накопичення необхідних навичок для отримання знань з англійської мови стає ще більш зтяжним у часі і учень потребує абсолютної адаптації у новій для нього системі знань.

Невід'ємною складовою вивчення англійської мови виступає вивчення лексики. Без знання лексики людина не зможе повністю розуміти мовлення інших і побудувати власне мовлення таким чином, щоби її зрозуміли.

Тому при вивченні мови необхідно особливу увагу звертати на формування англомовної лексичної грамотності, оскільки вона передбачає правильність використання слів та словосполучень, а це є важливим при оформленні різного виду документів та свідчить про мовну культуру комунікатора.

Основною умовою ефективної комунікації є іншомовна комунікативна компетентність. У багатьох тлумаченнях терміна «компетентність» загальним є їх змістова основа: 1) знання, які повинна мати особа; 2) коло питань, з яких особа повинна бути обізнаною; 3) досвід, необхідний для успішного виконання роботи відповідно до установлених прав, законів, статутів.

Незалежно від трактування поняття, компетентність: 1) завжди розглядається в контексті професійної діяльності; 2) розуміється як важливе новоутворення особи, яке є інтеграцією різних компетенцій людини; 3) характеризується ступенем підготовленості людини до діяльності та ефективністю її здійснення; 4) формується в ході освоєння людиною відповідної діяльності.

Іншомовна комунікативна компетентність фахівця включає в себе лексичну компетентність, яка передбачає вміння лексично правильно використовувати мовні форми та грамотно будувати речення.

На жаль, питанням методики формування англомовної лексичної компетентності у дорослих не приділено достатньо уваги у науково-методичній та педагогічній літературі. Аналіз форм та особливостей опанування англійською мовою у дорослому віці вказує на те, що найбільш доцільним

методом формування англомовної лексичної компетентності у дорослих є використання кооперативного навчання.

Отже, невідповідність між рівнем англомовної лексичної компетентності у дорослих і наявними методичними можливостями її досягнення обумовлює необхідність опрацювання відповідної методики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опираються автори. Проблема формування іншомовної лексичної компетентності досліджувалась у працях таких учених як: В. Артемов, Л. Банкевич, І. Баценко, І. Берман, В. Бухбіндер, Ю. Гнаткевич, Ю. Жлуктенко, О. Петрашук, Н. Форкун, С. Шатілов, D. Gardner, I. Taylor та ін. Вони дослідили способи і прийоми розкриття значень іншомовних слів, що призначені для рецептивного засвоєння, проаналізували різні види мовленнєвої діяльності та дію лексичного механізму у ході цієї діяльності, вивчали процес опанування лексикою та розглядали закономірності породження висловлень у процесі мовлення, розробили системи вправ для вивчення лексики, розробили процедуру формування лексичного мінімуму. Питаннями формування англомовної лексичної компетентності займались В. Борщовецька, Т. Веперова, С. Єгорова, Н. Каверина, М. Левіс, І. Липська, О. Мірошніченко, Ю. Семенчук та ін. Цими науковцями визначено поняття англомовної лексичної компетенції, розглянуто етапи та принципи її формування відносно студентів мовних і немовних спеціальностей, зазначено принципи і критерії добору професійно орієнтованої лексики.

Слід відмітити, що у більшості педагогічної та методичної літератури, присвяченої навчанню англійській мові, розглядаються питання організації такої освітньої діяльності для дітей та молоді. Питання ж щодо навчання людей дорослого віку розглядаються в літературних джерелах лише або з точки зору психологічних особливостей даної вікової категорії (Б. Ананьєв [1]), або умов успішного навчання дорослої людини (Т. Андрющенко [2], Л. Сігаєва [3], І. Фольварочний [4]). І лише деякі особливості навчання дорослих іноземній мові розглянуті у роботах Т. Григор'євої [5], Р. Єфімової [6], Г. Бурденюка [7].

Таким чином, **метою статті** є аналіз можливостей кооперативного навчання для формування англomовної лексичної компетентності у дорослих.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність вивчення іноземної мови дорослими зумовлена новими вимогами до їх професійної компетентності. Організація такого навчання повинна враховувати, що представники даної вікової категорії мають певний статус у суспільстві, життєвий та соціальний досвід, досягли економічної незалежності та моральної зрілості, характеризуються достатнім рівнем самосвідомості для цілеспрямованої навчальної діяльності. Слід зауважити, що дорослі люди – це зрілі особистості, у яких сформовані відповідні установки та цілі щодо вивчення іноземної мови, вони мають певний стиль пізнавальної діяльності, а, отже, вимагають певної поваги та відношення і не допускають ніяких авторитарних методів при викладанні, що є характерними для традиційних методик. Крім того, на базі існуючого у суб'єктів навчання професійного та життєвого досвіду педагогу легше, ніж у дітей, вдається накопичувати у дорослих знання, формувати вміння та навички з граматики, лексики, стилістики.

Тому для досягнення ефективного результату при навчанні англійській мові вчитель повинен вибрати оптимальні педагогічні технології, які якомога краще враховували б специфіку людей дорослого віку.

Останнім часом великого поширення набули інноваційні педагогічні технології зорієнтовані на партнерське навчання. Партнерську технологію називають технологією співпраці або співробітництва. Вона передбачає оптимальне поєднання орієнтованого та особистісно орієнтованого навчання. Найголовнішою умовою освітнього процесу є його особистісна зорієнтованість, яка спрямована на те, щоб кожен учень розвивався, ставав самодостатньою та самодіяльною особистістю, творчим суб'єктом спілкування, діяльності, процесу пізнання. У процесі навчання розвиваються самоповага, впевненість у власних силах, самостійність, толерантність, самооцінка, відповідальність, вміння вислухати та прийняти іншу точку зору, а також, за необхідності, відстояти

свою. А це означає, що те, як ми навчаємо, має не менше, а можливо навіть більше (оскільки впливає на процес розуміння та засвоєння матеріалу) значення, ніж те, чого ми навчаємо. І саме навчання співробітництва або кооперативне навчання дотримується цих вимог. Багато вітчизняних та зарубіжних науковців досліджували особливості такого навчання – його переваги та недоліки, серед яких зарубіжні дослідники Р. Джонсон та Д. Джонсон, С. Каган, Р. Славін, українські – М. Артюшина, М. Байда, Р. Борківська, В. Сініцька, С. Ратовська.

Співробітництво (кооперація) повинно бути основою навчальної діяльності суб'єкта. На сьогодні кооперативне навчання визнається та широко застосовується в освіті. Таке навчання допомагає педагогам працювати з великою аудиторією, підвищує академічні досягнення учнів та вдосконалює їх соціальний розвиток. Учитель і учень мають взаємодіяти; завдання вчителя створити таку творчу атмосферу діяльності, щоб учні могли себе проявити, виявити ініціативу та виховувати у ньому почуття відповідальності за результати своєї діяльності та інших. Групова взаємодія на основі кооперації була предметом досліджень Т. Смірної, Л. Зеленіної, В. Рубцової, Е. Рабунського, Н. Калініної.

Кооперативне навчання – навчання, яке передбачає групову взаємодію у невеликих групах. Його продуктивність доведена досвідом педагогічної науки багатьох поколінь. Воно набуло широкого розповсюдження в країнах Європи, США та Японії. Цінність такого навчання полягає в тому, що дана технологія розвиває організаційні здібності тих, що навчаються, вміння працювати в колективі, підтримувати один одного, нести відповідальність за членів групи та їх здобутки.

Під час організації такої технології навчання створюється можливість обговорення визначених проблем у створених групах, при цьому кожен учасник групи може висловити свою думку, довести та аргументувати її і при цьому несе відповідальність за результати інших. Такий підхід слугує переосмисленню навчального матеріалу, розвиває інтелектуальні, творчі та

комунікативні здібності, сприяє розвитку логічного мислення та викликає інтерес до навчання. Дуже важливим є правильна організація роботи педагога, щоб створити атмосферу не змагання, а співробітництва у групі, оскільки дане навчання будується на засадах гуманізму. Слід відмітити, що методики кооперативного навчання є досить цікавими та ефективними при навчанні дорослих учнів, оскільки вони віддають перевагу методам активного навчання.

Американські вчені Р. Джонсон та Д. Джонсон стверджують, що умовами ефективної групової діяльності є:

1) учні розуміють свою взаємозалежність від інших членів групи та відчувають особисту відповідальність за досягнення групових цілей;

2) учні здійснюють взаємодію, під час якої допомагають один одному навчатися;

3) учні вчаться спільно працювати [8].

Відомий науковець С. Каган сконцентрував свою увагу на виділенні та дослідженні методів та структур кооперативного навчання [9].

У свою чергу, О. Пометун, Л. Піроженко вважають, що кооперативне навчання є інтерактивною технологією навчання та розглядають його як групове [10].

При організації кооперативного навчання учнівський колектив розбивається на невеликі групи, кожна з яких отримує інструкції від педагога. Кожен член групи одержавши завдання, виконує його цим самим навчаючи інших, до тих пір, поки всі члени групи не будуть виконувати його вдало. Вони вчаться один у одного, допомагають знаннями та працюють на спільний результат. Але слід пам'ятати, що в таких групах може виникати конкуренція та суперництво, тому педагогу слід приділити увагу правильному формуванню груп та визначенню завдань. Учасники групи повинні бути об'єднані спільною метою та мати однакові погляди на спосіб її реалізації, для них інтереси групи повинні бути вищі за індивідуальні цілі.

Кооперативна технологія навчання є досить потужним інструментом вивчення англійської мови, тому перш ніж зупинитись на методиці

застосування такого навчання для вивчення іноземної мови дорослими слід детально описати його особливості з метою правильної організації роботи.

Позитивним моментом такої технології навчання є те, що члени створених декількох малих груп діють за спеціально розробленою педагогом інструкцією, і кожен учасник групи не просто працює над своїм завданням, частинкою загального матеріалу, а він глибоко розбирається у ньому до повного розуміння питання, знаходить цікаву, нову інформацію. Згодом учні обмінюються своїми «знахідками», навчають інших, вчаться спілкуватись. При цьому робота кожного є дуже важливою та значущою для роботи інших, оскільки без неї загальне завдання не може бути виконаним. Учні кооперуються між собою, поєднують зусилля для досягнення спільної мети, що, у свою чергу, призводить до прискорення та полегшення засвоєння й розуміння матеріалу.

Отже, до особливостей кооперативного навчання можна віднести:

- 1) поділ на групи відбувається на тривалий час, тобто з перспективою на майбутнє. Тому педагог має ретельно підійти до їх формування;
- 2) кожній групі планується певне завдання та намічаються шляхи його вирішення;
- 3) під час сумісної роботи члени групи допомагають та навчають один одного, діляться своїми знаннями;
- 4) кожен учасник групи самостійно та виважено вирішує своє завдання з повною віддачею сил;
- 5) учасники несуть відповідальність за результат роботи групи;
- 6) оцінка кожного учасника групи відбувається з точки зору реалізації поставленої мети.

Таким чином, головною перевагою кооперативного навчання є те, що учасники групи швидше засвоюють навчальний матеріал, глибше його розуміють, досягають певного рівня культури спілкування та розвитку мовлення, що є важливим при вивченні англійської мови. В процесі спілкування члени групи вчаться висловлювати свої думки та переконливо представляти результати своєї діяльності.

Ми повністю погоджуємось з думкою Д. Джонсона, Р. Джонсона та К. Смітта, що перевагами групового навчання є розвиток критичного мислення, вміння самоорганізації, ведення переговорів, виконання управлінських функцій, вміння співпраці та подолання конфліктів, вміння розподіляти свій час; можливість соціальної взаємодії між учасниками групи; обмін знаннями та систематизація вмінь і навичок; моральна підтримка, мотивація та спільна відповідальність за результати діяльності, що знижує страх перед оцінкою [11].

Але кооперативне навчання має і свої недоліки. Найголовнішим з них є те, що педагогу важко оцінити індивідуальний вклад кожного члена групи у вирішення поставленого завдання. Тому важливим є правильний розподіл функцій кожного учасника групи та обов'язковий контроль викладача за діяльністю усіх членів команди. Д. Елліс та Б. Фішер розглядають інші негативні аспекти партнерського навчання для студентів: викладачі віддають перевагу одним студентам за рахунок інших, виставляючи кращу оцінку; педагогу складно об'єктивно оцінити роботу кожного члена групи у виконанні завдання; організація кооперативного навчання потребує багато часу як в керівника, так і в учасників процесу [12].

Отже, педагогічний досвід та спеціальні дослідження багатьох відомих науковців довели, що при правильній організації роботи, спрямованості навчання та формуванні груп, працюючи у групах, учні швидше досягають запроєктованих рівнів знань, розвитку та вихованості, а у нашому випадку, рівнів сформованості англomовної лексичної компетентності. І тут особливою стає роль педагога.

Роль учителя при організації такого навчання набуває нових якостей, зокрема він повинен сприяти формуванню в учасників групи:

вміння координувати свої дії та узгоджувати їх із думкою своїх партнерів по групі;

здатність вислухати та почути аргументи своїх колег і при необхідності змінити свою думку;

допомагати іншим учасникам групи та приймати допомогу інших;

аналізувати свою діяльність та діяльність своїх партнерів;
поважати думки інших;
будувати позитивні взаємостосунки з іншими учасниками групи;
працювати на реалізацію групових цілей;
уникати суперечок та виникнення конфліктних ситуацій [13].

Необґрунтований поділ колективу на групи та постановка задачі не означає, що в учасників сформована мотивація до спільної діяльності та вони зможуть співпрацювати. Для отримання кращих результатів усіма учнями педагогу слід зосередити свою увагу на створенні атмосфери не змагання, а співпраці учасників груп.

Дуже важливою та відповідальною функцією учителя є адекватна оцінка результатів навчання та правильний аналіз цих досягнень. Спільно з учнями слід детально розібрати отримані результати, проаналізувати правильність вибраних шляхів, способів та засобів вирішення досліджуваної проблеми, ефективність узгодженості дій та кооперування зусиль, міжособистісних взаємин та ступінь досягнення мети.

Як відомо, базовими компонентами кооперації є позитивна взаємозалежність, особистісна взаємодія, індивідуальна і групова підзвітність та відповідальність, формування соціальних навичок і навичок міжособистісного спілкування членів невеликих груп, аналіз результатів роботи групи або груповий процес.

Позитивна взаємозалежність передбачає наявність розуміння учасниками групи, що результат їх діяльності залежить від кожного з них і може бути успішним лише за умови сумісної спільної діяльності.

Під особистісною взаємодією розуміють необхідність обговорення шляхів вирішення поставлених завдань усіма учасниками групи, передачі знань та допомоги один одному, особистісної підтримки та позитивної мотивації на реалізацію спільної мети.

Індивідуальна і групова підзвітність означає, що кожен учасник групи відповідає за результати власної роботи перед своїми партнерами, зокрема, і уся група несе відповідальність за результати своєї роботи загалом.

Як уже відмічалось, кооперативна технологія навчання дає можливість обговорити проблеми у створених групах, довести та аргументувати власні погляди, що в свою чергу сприяє кращому та глибшому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку мислення та мовлення. Саме ця перевага сприятиме формуванню англомовної комунікативної та лексичної компетентності.

Формування навичок міжособистісного спілкування містить два компоненти: перший – учасники в процесі спілкування мають досягнути спільної мети (вирішити поставлене завдання), другий – проводити результативну групову роботу, тобто співпрацювати як члени єдиної команди.

Аналіз результатів роботи групи передбачає обговорення учасниками групи рівня успішності досягнення поставленої мети і при цьому підтримуються ефективні робочі взаємостосунки. Учасники групи критично оцінюють ефективність роботи кожного і роблять висновки щодо необхідності змін у подальшій роботі групи.

Зрозуміло, що якість роботи групи залежить від того, наскільки дотримані описані вище базові елементи кооперативного навчання (в нашому випадку у процесі вивчення англійської мови дорослими).

У процесі партнерського навчання дорослі учні розвиваються, засвоюють новий матеріал та заохочують інших. Вони несуть відповідальність за свої успіхи та досягнення інших. Педагог повинен відслідковувати ці моменти та відповідним чином оцінювати. Процес засвоєння матеріалу відбувається під час цільової розмови, яка допомагає глибшому розумінню цілей, шляхів їх досягнення, розвитку дослідницьких та творчих вмінь. Слід відмітити, що метою такого навчання є не лише досягнення максимальних результатів навчання, а і формування ефективних міжособистісних взаємин. При правильній організації кооперативного навчання розвиваються та відпрацьовуються такі соціальні навички, як встановлення довірчих стосунків,

лідерство, уникання та подолання конфліктів, вміння спілкуватись та знаходити компромісне рішення.

Вивчення англійської мови насамперед передбачає спілкування, у ході якого відбувається вивчення та засвоєння нових слів та словосполучень, особливостей та правил їх використання, що в свою чергу сприятиме формуванню англійської лексичної компетентності. Тому, кооперативне навчання є один із ефективних методів опанування англійською мовою. Безумовно, найлегше реалізувати комунікацію за певною тематикою в окремих групах. Партнери в групі повинні навчитись виражати власні думки англійською мовою та відстоювати їх, а також передавати іншим свої знання та вміння.

Вікова категорія – дорослі – має певний життєвий досвід, сформовані комунікативні навички та вміння будувати міжособистісну взаємодію в ході професійної діяльності, але рідною мовою. Необхідним є адаптація цих якостей до процесу вивчення англійської мови в ході кооперативного навчання.

Аналіз психологічних особливостей та специфіки навчання дорослої аудиторії показав, що організація освітнього процесу щодо вивчення англійської мови має багато тонкощів, умов і чинників. Шляхами підвищення ефективності навчання англійської мови дорослого контингенту є, на нашу думку, насамперед дотримання самостійності у навчанні та організації спільної діяльності. При цьому слід опиратись на попередній досвід дорослих учнів, дотримуватись системності та контекстності у навчанні, залучати їх до організації і планування освітнього процесу, визначенню його цілей, змісту та результатів. Усі ці рекомендації можуть бути враховані саме під час застосування кооперативних технологій навчання, оскільки особливості та специфіка їх організації дозволяє це зробити.

Психологічні особливості даної вікової групи слід враховувати при організації кооперативного навчання та формуванні груп. Оскільки дорослі люди прийшли на курси вивчення англійської мови, то це означає, що мотиваційна складова щодо оволодіння новими знаннями у них добре

сформована. Як вже відмічалось, сучасні умови євроінтеграції вимагають наявності англійської компетентності у працівників. Отже, дорослі люди мають потребу і бажання до вивчення англійської мови. Тому, задача педагога полягає у тому, щоб «направити це бажання в правильне русло» з метою отримання максимального результату.

При формуванні груп слід пам'ятати, що учнями виступають люди з певним життєвим досвідом, власними амбіціями та переконаннями, які досягли певних висот у кар'єрі. Деякі з членів груп прийшли на курси з метою самовдосконалення, деякі – з метою кар'єрного зростання та самореалізації, а інші з перспективою зміни місця роботи. Оскільки цілі вивчення мови можуть відрізнятися, а також учні можуть знаходитись на різних соціальних та кар'єрних сходинках, то в групах можуть виникати конфлікти та може бути відсутня міжособистісна взаємодія.

На нашу думку, поділ учнів на групи досліджуваної вікової категорії слід проводити за мотивами та цілями вивчення англійської мови, оскільки у них будуть спільні інтереси і це спонукатиме їх до активізації пізнавальної діяльності та забезпечуватиме високий рівень конкордації (узгодженості) та міжособистісну взаємодію.

Висновки дослідження, перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, підсумовуючи все вище сказане, можна зробити наступні висновки:

метод кооперативного навчання має свої переваги та недоліки, але незважаючи на це, у нього є великий потенціал щодо активізації пізнавальної діяльності учнів; таке навчання передбачає групову роботу, у якій кожен член групи самостійно виконує своє індивідуальне завдання, знаходить цікавий матеріал, виучує нові поняття та теорію;

для досягнення ефективних результатів навчання у сформованих групах кожен її член повинен усвідомити важливість сумісної роботи і взаємодії через взаємодопомогу та намагатись сприяти досягненню максимальних академічних результатів усіма членами. Реалізація цього може бути досягнута лише за

умови впровадження у роботу малих груп п'яти структурних, базових елементів кооперативного навчання: позитивна взаємозалежність, особистісна взаємодія, індивідуальна і групова підзвітність та відповідальність, формування соціальних навичок та навичок міжособистісного спілкування членів невеликих груп, аналіз результатів роботи групи або груповий процес;

кооперативне навчання є дієвим методичним інструментом вивчення англійської мови загалом і формування англомовної лексичної компетентності, зокрема. На користь цього висновку свідчить те, що при вивченні англійської мови недостатньо засвоїти матеріал, а потрібно ще його трансформувати та донести до інших, чому сприяють методичні основи кооперативного навчання, оскільки воно передбачає елементи самостійної та групової роботи, в ході якої необхідно спілкуватись, вести діалог, дискусію та цільову розмову англійською мовою.

Напрямок подальших наукових досліджень можна розглядати адаптацію методів кооперативного навчання для формування англомовної лексичної компетентності у дорослої аудиторії.

Список використаної літератури

1. Ананьев, Б. Г. Возрастная психология взрослых / Б. Г. Ананьев. – Л. : Радуга, 1982. – 257 с.
2. Андрющенко, Т. Сучасні вимоги до освіти дорослих / Т. Андрющенко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – 2010. – Вип. 183, Ч. 1. – С.12–16.
3. Сігаєва, Л. Розвиток освіти дорослих в Україні (друга половина ХХ-початок ХХІ ст.): монографія / Л. Сігаєва. – К. : ЕКМО, 2010. – 419 с.
4. Фольварочний, І. Тенденції розвитку освіти дорослих в Україні та країнах Європейського Союзу / І. Фольварочний // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2009. – № 2. – С. 14–19.
5. Григор'єва, Т. Педагогічні умови ефективного навчання дорослих / Т. Григор'єва // Вісник Житомирського університету імені Івана Франка. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2008. – Вип. 37. – С. 148–153.

6. Ефимова, Р. Некоторые особенности обучения взрослых иностранному языку / Р. Ефимова [Электронный ресурс] // Режим доступа: http://www.pglu.ru/lib/publications/University_Reading/III/uch_2008_III_00039.pdf].

7. Бурденюк, Г. Креативно-деяльносный подход к обучению взрослых иностранным языкам / Г. Бурденюк, Л.Юрчук // Мова і культура. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. – Вип. 11. – Т. V. – С. 310–313.

8. Johnson, D. W. and R. Johnson. Cooperation and Competition: Theory and Research, Edina, M. N: Interaction Book Company, 1989. – 210 p.

9. Spencer Kagan. Cooperative Learning. Resources for Teachers, Inc. – San Clemente. – 1(800) Wee Co-op. –1994. – 800 p.

10. Пометун, О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

11. David, W. Johnson, Roger T.Johnson, Karl A.Smith. Cooperative Learning Returns To College // Change. – 1998, July/August. – P. 27–35.

12. Ellis, D. G. Small Group Decision Making: Communication and the Group Process. [4th Ed.] / D. G. Ellis, B. A. Fisher. – McGraw-Hill: New York. – 1994. – 231 p.

13. Ілліна, О. В. Проблема умінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя, в історії педагогічної думки / О. В. Ілліна // Вісник Житомир. держ. пед. ун-ту. – 2005. – № 24. – С. 63–66.

Стаття надійшла до редакції 9.11.2016

Басараба И., Боровик Л. Кооперативное обучение как технология формирования англоязычной лексической компетентности у взрослых

В статье проведен анализ педагогической, научной и методической литературы по проблематике формирования англоязычной лексической компетентности у взрослых, осуществлено краткое описание методики кооперативного обучения, рассмотрены его особенности, составляющие, достоинства и недостатки, уделено особое внимание роли педагога в правильной организации кооперативного обучения. Также в работе проанализированы возможности и особенности использования кооперативного обучения для обучения английскому языку взрослых, в общем, и формированию их англоязычной лексической компетентности, в частности.

Ключевые слова: технология кооперативного обучения, формирование, англоязычная лексическая компетентность, люди зрелого возраста, английский язык.

Basaraba I., Borovyk L. Cooperative learning as a technology of forming the english lexical competence in adults

In modern conditions of development of integration processes in Ukraine, one of the most important directions of the educational activities is the study of a foreign language. English is one of the most widespread languages of the world. In this regard, English is a priority for study among the foreign languages.

An integral part of mastering the English language is learning vocabulary. Without knowledge of the vocabulary of the people will not be able to fully understand the speech of others and to build their own thus, to understand her. Foreign language communicative competence of a specialist includes lexical competence that requires the ability to use lexically correct language forms and to correctly build sentences. Therefore, the study of language, special attention must be paid to the formation of English lexical competence.

Feature of mastering any foreign language, including English, in adulthood, is that language learning requires the adult learner to high levels of concentration, alertness, concentration and attention.

Analysis of the psychological characteristics and the specifics of adult learning has shown that the organization of the educational process in the English language has many intricacies, conditions and factors.

Unfortunately, methods of forming the English lexical competence in adults are not given sufficient attention in scientific-methodical and pedagogical literature. The analysis of the forms and peculiarities of mastering the English language in adulthood indicates that the most appropriate method of forming the English lexical competence in adults is the use of cooperative learning.

Cooperative learning is an effective teaching tool for English language learning in General, and the formation of English lexical competence in particular. In favor of this conclusion is demonstrated by the fact that the study of English is not enough to learn the material and need to transform it and to convey to others, facilitated methodological foundations of cooperative learning.

The method of cooperative learning has its advantages and disadvantages, but despite this, he has great potential to enhance the cognitive activity of students; the training involves group work in which each group member independently performs its individual task, it finds an interesting material, wicu new concepts and theory.

Thus, the discrepancy between the level of English lexical competence in adults and the existing methodological possibilities of its achievement necessitates the development of appropriate technique.

In the article the analysis of pedagogical, scientific and methodical literature on the problem of formation English lexical competence in adults, the carried out brief description of the method of cooperative learning, reviews its features, components, advantages and disadvantages, paid particular attention to the role of the teacher in the proper organization of cooperative learning. The work also examines the possibilities and peculiarities of using cooperative learning to teach English to adults in General, and the formation English lexical competence in particular.

Key words: *technology, cooperative learning, the formation of English lexical competence, people of adult age English.*